

De roemruchte geschiedenis van een wielerdorp

De sfeer van de Ronde van Vlijmen met de geur van kettingsmeer, ingevette kuiten, mannezweet, bierlucht, lekke banden, kapotte derailleurs en beeldschone rondemissen zal gaan herleven. In een serie artikelen op de website van Hallo Heusden, onder de naam Het Rijke Vlijmense Wielerven, beschrijft oud-wielrenner Ben Libregts de roemruchte historie van het wielerdorp Vlijmen.

Vlijmen is van oudsher een echt wielerdorp. De wielersport was, en is er nog steeds, razend populair. Wielertalenten, ploegleiders, masseurs, soigneurs en zelfs bondscoaches komen er vandaan. Voor De Ronde van Vlijmen liep in het verleden bijna het gehele dorp uit. Ook de plaatselijke wielersclub De Zwaluw leidde een bloeiend bestaan.

Wielrennen in de genen

Ben Libregts (1950) is een autochtone Vlijmenaar en op de vraag waar zijn voorliefde voor het fietsen vandaan komt, antwoordt hij: “Dat zit in de familie. Mijn oom Piet Libregts was bondscoach en ploegleider bij Frisol. Hij is begonnen als soigneur/masseur bij Gerrit Schulte, Peter Post en Rik van Looy. Oom Piet heeft zelf ook gefietst, evenals een andere oom, Fried Libregts. Ook oom Hennie was jarenlang in de wielrennerij actief, als ploegleider bij Skala en ook als voorzitter van wielersclub De Zwaluw. Daarnaast was een van de zussen van mijn vader ook nog getrouwd met een wielrenner, Schalk Verhoef, die in 1957 3de werd op het wereldkampioenschap. Bij mijn oma thuis was het daardoor op zondag een komen en gaan van wielrenners. Ik ben dus al heel vroeg met het wielrennen in aanraking gekomen.” Of hij zelf ook gefietst heeft? Het blijkt een ietwat naïeve vraag te zijn, want op het erelijstje van Ben Libregts prijken prestaties als 4 keer kampioen van Nederland bij de amateurs en

winnaar van de Ronde van Vlijmen. De belangrijkste overwinning vindt hij zelf de keer dat hij in 1979 met het team van De Zwaluw Algemeen Nederlands Clubkampioen werd. Deze ploegentijdrittitel werd behaald met 6 amateurs, die de hele Nederlandse wielertop inclusief beroepsrenners naar huis reden.

Wielrennen is er tegenwoordig niet bij voor Ben Libregts, die als een wonder tweemaal ontsnapt is aan de dood als gevolg van een hartstilstand en nu de gelegenheid aangrijpt om de roemruchte wielershistorie van Vlijmen voor het nageslacht te bewaren en daar een groot aantal wielersfans een plezier mee doet. Voor Het Rijke Vlijmense Wierleven heeft hij alle informatie tot 1959 paraat voor publicatie. De gegevens van 1959 tot 2004 is hij nog aan het bewerken.

Nestor van Vlijmense talenten

Libregts maakt daarbij gebruik van zijn eigen, uitgebreide archief en dook daarnaast in het Stadsarchief van 's-Hertogenbosch, wat saillante details heeft opgeleverd. Onder andere over de zeer waarschijnlijk eerste Vlijmense succesvolle wielrenner. De man, waarvan de naam nog even geheim blijft, fietste in 1889 dagelijks van Vlijmen naar 's-Hertogenbosch over: 'een soms allerslechtsten grintweg'. Hij reed op een fiets van Sparkbrook Rijwielen en won een wedstrijd in 's-Hertogenbosch, wat hij toeschreef aan de kwaliteit van de fiets waarover hij kon beschikken. Libregts ontdekte bij toeval het bericht in De Provinciale Noord-Brabantse en 's-Hertogenbosche Courant van 10 september 1889. In Het Rijke Vlijmense Wierleven schetst hij een beeld van de tijd en de omstandigheden waarin deze nestor van de Vlijmense wielrenners ongeveer geleefd en gefietst moet hebben.

Van De Kont tot Lars Boom

Het wielertalent uit de 19de eeuw is de voorloper van een hele reeks talenten uit (de

voormalige gemeente) Vlijmen, die aan bod komen in de reeks artikelen van Ben Libregts. Niet alleen omdat de lijst uitgebreid is, maar ook om de verrassing erin te houden, volgt een volstrekt willekeurige selectie. Op de lijst van Libregts prijken namen van wielertalenten als: Toon van Bokhoven (de Kont), Ad Meesters (de Kul), Jan van de Griendt, Harry Kuijs (Harry van Paan de Gooi), Tiny Wolfs, Jos Kivits (de Sjuk), Bart van de Ven, Frans van Weert, Manus van Vught, Adri van der Aa, Wim van Heijst, Bep Alosery, Kees van Helvoort, Piet Kuijs, Bas van Lamoen, Giel van der Sterren, Jan Klerkx, Walter en Lars Boom.

Dat wielertalent in de genen van de Vlijmenaar zit blijkt volgens Ben ook uit de uitslagen van de Ronde van Brabant in 1929, waarvan de finish op de wielersbaan in Den Bosch lag. Gezien de typisch Vlijmense achternamen zullen er vast nog nazaten in Vlijmen rondfietsen.

Wielsporen uit het verleden

“Ik heb al eerder dingen uitgezocht. Speciaal voor deze serie artikelen ben ik echt van meet af aan begonnen. Het irriteerde me al jaren dat mijn archief niet compleet was. Nu alles op microfiche staat bij het Stadsarchief is het eenvoudiger zoeken.” Een van de belangrijkste sporen uit het roemruchte Vlijmense wielerverleden is nu nog te vinden bij hotel Prinsen te Vlijmen. Fotograaf Ad van Kessel posteerde Ben Libregts voor een foto bij de nog zichtbare restanten van de laatste eindstreep van de Ronde van Vlijmen. Libregts: “Bij de standaardronde van Vlijmen vonden start en finish bij hotel Prinsen plaats. De lijnen zijn een beetje verschoven, want heel vroeger waren start en finish ter hoogte van de trappen van het oude gemeentehuis.” De beste plek dus voor de bobo’s om vanaf de trappen en het bordes het wielerspektakel te aanschouwen.

Libregts verdeelt zijn historisch overzicht over drie hoofdperioden, die ook weer onderverdeeld gaan worden:

1. van begin 1889 tot en met het begin van de Tweede Oorlog,
2. van 1941, het jaar van de eerste Ronde van Vlijmen tot de laatste in 1993,
3. van 1994, het startjaar van de Omloop van de Groene Gemeente tot en met de laatste wielerronde in 2004.

De sponsorsport wielrennen

Libregts: “Het wielrennen is altijd een sponsorsport geweest. Van meet af aan, toen de eerste wedstrijden werden gereden, zo rond 1880, zijn er beroepsrenners geweest. Bij echt grote wedstrijden betaalden de rijwielfabrieken hun renners. De eerste Tour de France, gereden in 1903, is ontstaan uit het feit dat een krant meer betalende lezers wilde trekken. Dus organiseerde de krant een wielervedstrijd waarover geschreven kon worden. De renners werden gesponsord door de fabrikanten van fietsen en als de renners het goed deden, dan zette de sponsor vervolgens advertenties in de krant om hun fietsen te promoten. Zowel de krant, de rijwielfabrikant als de renner had er dus baat bij. Maar je moet goed bedenken dat een fiets in die tijd een vermogen kostte.” Het wielrennen was dus oorspronkelijk niet

weggelegd voor de gewone man, tenzij die over talent beschikte. Wie denkt dat de Tour de France de eerste echte grote wielervedstrijd was, heeft het mis, want de kenner bij uitstek zegt: “Van te voren vonden er al grote eendagswedstrijden plaats, zoals Parijs-Roubaix en Bordeaux-Parijs.”

Uniek fotomateriaal

Hoe dichterbij huis, des te enthousiaster vertelt Libregts over bijvoorbeeld de beginjaren van de Ronde van Vlijmen, de oorlogsjaren waarin weliswaar gereden werd, maar waarin bombardementen ook een spaak in het wiel van de Ronde van Vlijmen staken. Vervolgens zijn het de gloriejaren van het wielerdorp Vlijmen, waarover hij een schat aan informatie heeft, voorzien van uniek fotomateriaal. Ben Libregts wil naast een historisch overzicht van het wielerdorp Vlijmen: “De sfeer beschrijven waarin dit evenement plaatsvond, opmerkelijke wielrenners er uit halen en Vlijmense wielrenners die op de voorgrond zijn getreden. Aan sommige renners wil ik extra aandacht besteden, evenals aan mensen die rondom de Ronde van Vlijmen, in de wielersport een belangrijke rol speelden, zoals: dokter Martens, Dorus van Dal, Piet Libregts, Piet Engelen (Pietje Engel), Harry van den Berg, Tinus Nicols, Lambert Toebak, Sjef van Engelen, Tonnie van Engelen, Piet Kuijs, Walter Boom, Tonnie de Vaan, Bertus Melis, Koos Lammers, Hennie Libregts.

© 2011, *Rieky Schalken*